

Blaasproblemen bij katten

Blaasproblemen bij katten komen regelmatig voor. Via mijn werkzaamheden als dierenartsassistente en als diertherapeut heb ik daardoor veel ervaring opgedaan met blaasproblemen bij katten. Mijn kennis en ervaring heb ik gecombineerd tot een eigen visie op de holistische behandeling van blaasproblemen bij katten. Deze visie deel ik in dit artikel.

Door: Tamara Schiedon

Anatomie en fysiologie

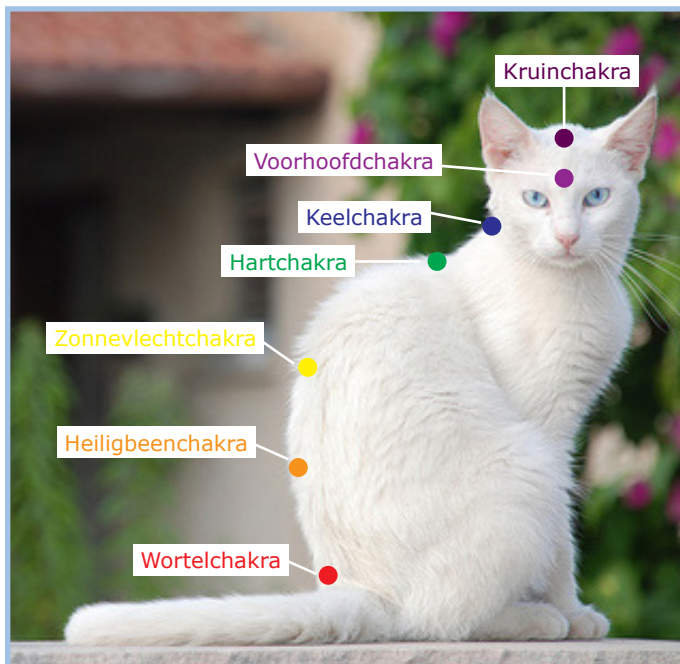
De blaas ligt op de craniale rand van de bekkenbodem. De urineblaas is een gespierde holte waarvan de wand sterk uitgerekt kan worden.

De blaas ontvangt de afvalstoffen en mineralen uit de longen, de dunne en de dikke darm in de vorm van urine via de nieren. De blaas heeft aan de binnenkant een laag slijmvlies om te voorkomen dat de urine de blaaswand irriteert. Het slijmvlies beschermt de blaaswand verder tegen microben en aanhechting van kristallen.

De blaas is voorzien van verschillende zenuwen, die het uitrekken en samentrekken van de blaas en de aanspanning en ontspanning van de kringspier bij de blaashals beïnvloeden. Via die zenuwen wordt de opslag van urine en de lediging van de blaas geregeld. De blaas kan een behoorlijke hoeveelheid urine opslaan.

Chakra's

Chakra's worden beschouwd als de centrale plaatsen van de levensenergie en zijn de knooppunten waarin de energiekanalen samenkomen. De hoofdchakra's zijn verantwoordelijk voor de activering van de diverse lichaamsfuncties. De blaas ligt energetisch gezien in het gebied van het sacrale chakra of heiligbeenchakra. Dit is

Afbeelding 1: Chakra's bij de kat

het gebied van de scheppingskracht, het bestaansrecht, de veiligheid en de stabiliteit.

De energetische kracht van de blaas hangt samen met de emotionele gesteldheid van de kat. De blaas is een acuut en explosief aspect van de wilskracht en staat voor territorium en afbakening. De blaas geeft het vermogen om in de directe omgeving de eigen grens aan te geven.

“Energetisch gezien hoort de blaas bij de wilskracht”

Ook speelt de blaas een rol bij de verwerking van onbewuste pijn. Als er sprake is van onverwerkte innerlijke diepe gevoelens, heeft dit een weerslag op de functie van de blaas. Het slijmvlies van de blaaswand vermindert in kracht en dit kan blaasklachten veroorzaken.

5 elementenleer

Volgens Chinese denkwijze staan de 5 elementen (hout-vuur-aarde-metaal-water) symbool voor een dynamisch evenwicht. Alle elementen dragen bij aan een gezond natuurlijk proces van verandering, evenwicht, harmonie, groei en ontwikkeling.

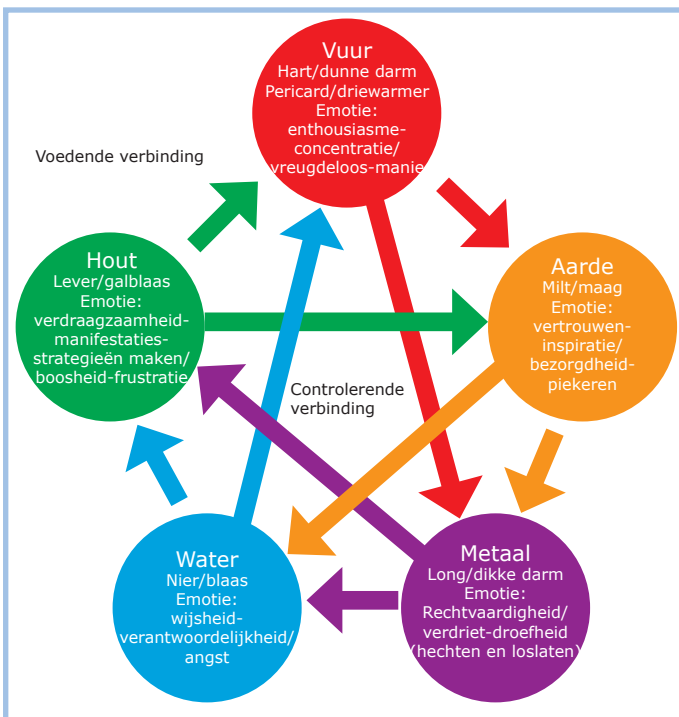
De nieren en de blaas vallen onder het element water, waarbij wilskracht en grenzeloosheid centraal staan. Het waterelement omvat de aspecten van leven, dood en eeuwigheid. Bij het waterelement hoort het diepe inzicht en de wijsheid.

Bij zwakte van het waterelement kunnen naast urinewegklachten ook klachten aan luchtwegen, botten en gewrichten zichtbaar zijn.

Op emotioneel niveau staat het waterelement voor de innerlijke kracht. Mentaal kunnen katten angstiger worden bij een waterelement in disbalans.

Blaasproblematiek

Urinewegaandoeningen die bij katten kunnen voorkomen zijn de blaasontstekingen (cystitis) in acute of chronische vorm, blaasgruis en blaasstenen, incontinentie, ontsteking van de urethra (urethritis), blaastumoren of poliepen en vormafwijkingen van de blaas.

Afbeelding 2: Schematische weergave van de samenhang tussen de 5 elementen

Incontinentie

Bij incontinentie is er een onvermogen om de urine op te houden. Dit is vaak het gevolg van een ongeluk; het ruggenmerg is beschadigd en de kringspier wordt onvoldoende samengetrokken. Het opslagvermogen van de blaas neemt af en de kat verliest druppels urine.

Incontinentie kan ook veroorzaakt worden door een hormonale disbalans. Hormonen stimuleren onder andere de spiersamentrekking en bij onvoldoende hormoonprikkeling kan de kringspier verslappen. Dit wordt vaker gezien bij oudere katten die al op jonge leeftijd gecastreerd zijn.

Blaasontsteking (cystitis)

Bij een blaasontsteking is het slijmvlies van de blaas geïrriteerd en/of ontstoken. Hierdoor is de blaaswand gevoelig en reageert deze met spastische samentrekkingen op de urine. De aanwezige bacteriën zorgen voor een verhoging van pH in de blaas, waardoor de kans op blaasgruis toeneemt.

Blaasontsteking wordt in een acute en een chronische vorm onderscheiden. De acute vorm is een snelle en heftige ontstekingsvorm. Bij de chronische vorm zijn de klachten gelijk aan die van de acute vorm, alleen treden minder heftig op en komen geregeld terug.

Een blaasontsteking kan diverse oorzaken hebben. Een verminderde werking van het immuunsysteem kan leiden

tot een verminderde plaatselijke weerstand van het slijmvlies in de blaas, waardoor micro-organismen makkelijker infecties aan de blaas kunnen veroorzaken.

Bij bepaalde aandoeningen zoals stofwisselingsziekten kunnen de nieren worden gestimuleerd om veel mineralen af te voeren. Die mineralen kunnen zich tot gruis of stenen ontwikkelen. Blaasgruis en blaasstenen beschadigen de blaaswand waardoor een secundaire blaasontsteking op kan treden.

Langdurige reguliere medicatie zoals antibiotica, corticosteroïde en vochtafdrijvers kunnen de zuurtegraad in de blaas veranderen. Blaasontstekingen en/of blaasgruis kunnen het gevolg zijn.

“Blaasgruis kan het gevolg zijn van blaasontsteking en omgekeerd”

Veelal is er echter sprake van een idiopathische cystitis. In die gevallen komen de klachten voort uit chronisch stress en/of angst. Bij idiopathische cystitis is het slijmvlies van de blaaswand veranderd. De natuurlijke bescherming tegen urine, microben en kristallen is verminderd en de blaas is gevoelig voor ontstekingen. De functie van de blaas is achteruit gegaan en katten zullen vaker moeten urineren.

Blaasgruis en blaasstenen

Onder normale omstandigheden zijn minderalen in oplossing aanwezig in de urine. Mineralen slaan neer bij o.a. pH veranderingen of lange opslag in de blaas. Neergeslagen mineralen vormt gruis dat kan uitgroeien tot stenen. Blaasgruis is een goede voedingsbodem

Afbeelding 3: Verschillende soorten blaasstenen/blaasgruis (Bron: Exclusively Cats Veterinary Hospital Waterford, ecats.vet, foto gemaakt door Jennifer Osterman)

voor bacteriën en leidt tot irritatie en beschadiging van de blaaswand. Een secundaire bacteriële ontsteking kan hierdoor gemakkelijker optreden.

De totale hoeveelheid mineralen die in de urine terecht komt, staat in verband met de kwaliteit van het voer. Een mindere kwaliteit voeding geeft een slechte mate van verteerbaarheid. De onverteerbare bestanddelen bestaan voor een groot gedeelte uit onverwerkte mineralen die in de urine terecht komen. Verhoging van de kwaliteit van de voeding betekent verhoging van de verteerbaarheid en daardoor verlaging van de hoeveelheid onverteerbare bestanddelen.

De zuurtegraad van de urine staat in verhouding tot de zuurtegraad in de maag. Nieren reageren op de aanwezige stoffen in het bloed die vrijgekomen zijn bij de spijsvertering en de stofwisseling. De uitscheiding van onder andere het bicarbonaat uit het bloed door de nier, beïnvloedt de pH van de urine. Als de zuurtegraad van de urine voldoende variatie vertoont, zullen mineralen in oplossing blijven en zal gruisvorming niet optreden.

“Katten hebben vanuit hun oorsprong een lage drinkbehoefte”

Het drinkgedrag van de kat heeft een grote invloed op de ontwikkeling van blaasgruis en blaasstenen. De kat komt oorspronkelijk van de steppe en heeft zich hierop aangepast. In de steppe eten katten prooidieren en krijgen hierbij via de prooidieren voldoende vocht binnen. De huiskatten hebben hun lage drinkbehoefte nog instinctmatig. In combinatie met droge brokken kan dat problemen geven. De concentratie van de urine wordt sterk en de kat leeft eigenlijk in voortdurende staat van lichte uitdroging. Door de sterke concentratie van de urine kan gruis neerslaan.

Een lage frequentie van urineren is ook te zien bij katten met overgewicht (+/- 15% boven het optimale gewicht) en katten die zich te weinig bewegen en “geen zin” hebben om naar de kattenbak te gaan. De urine blijft een lange tijd in de blaas, waardoor bacteriën de kans krijgen de blaas te gaan bevolken; ontstekingen kunnen gemakkelijker ontstaan en mineralen kunnen neerslaan en kristalliseren.

Het geslacht van de kat is van invloed op het afvoeren van het gevormde gruis en/of de stenen. Bij poezen gaat dit eenvoudiger omdat zij in verhouding tot katers een wijde opening van de urethra hebben. Bij katers gaat de urethra via de penis naar buiten, waarbij de urethra steeds

Afbeelding 4: Kattenbakken die te dicht bij de voerbakken zijn geplaatst

nauwer wordt. Hierdoor bestaat de kans dat gruis/stenen vastlopen in deze vernauwing met als gevolg dat de kater enkel druppelsgewijs tot geen urine kan afvoeren. Dit is een levensbedreigende situatie en er ontstaat een vergiftiging in het lichaam. Bij het ontwikkelen van dit probleem speelt castratie (neutralisatie) op jonge leeftijd een rol; door een vroegtijdige castratie kan de ontwikkeling van de grootte van de penis onder invloed van het mannelijke geslachtshormoon beperkt zijn, waardoor de urethra nauw blijft.

Meespelende factoren

Eenvoudige aanpassingen kunnen het gevoel van veiligheid van de kat verbeteren. Hiervoor is het belangrijk dat er voldoende (hoge) rust- en schuilplekken aanwezig zijn zodat de kat zich veilig voelt en zich terug kan trekken. Daarnaast is het van groot belang dat er voldoende kattenbakken op rustige plekken, met een aangename grootte, vorm en grit aanwezig zijn, zodat de katten ongestoord de kattenbakken kunnen gebruiken. De voer- en drinkplaats moeten geplaatst zijn op een (voor de kat) overzichtelijke en rustige plek, waarbij er een ruime afstand is tot de kattenbak en het kattenluik. Katten willen actief zijn en voldoende uitdaging hebben. Dit is te stimuleren door diverse speeltjes en voerspelletjes. Krabpalen helpen de kat hun natuurlijke gedrag te stimuleren zoals het scherpen van hun nagels en afzetten van hun geur.

Behandeling

De behandeling van blaasproblemen bestaat uit diverse onderdelen: Aanpassingen in de huisvesting en de leefomgeving, adviezen voor bewegen, stimuleren van de wateropname en gezonde voeding, massages, TTouches

of acupressuur en ondersteunende middelen zoals bloesemremedies, celzouten en kruiden.

Vaak zijn aanpassingen in de huisvesting en leefomgeving, het geven van gezonde voeding en het stimuleren van het drinkgedrag al voldoende om de oorzaak van blaasklachten weg te nemen. In combinatie met bovengenoemde ondersteunende middelen en met massage en/of TTouces is er goed herstel mogelijk bij een kat met blaasproblematiek.

“De huisvesting aanpassen, gezonde voeding en drinkgedrag stimuleren lost het probleem vaak al op”

Omdat de aanpassingen en de adviezen die gegeven worden bij blaasproblematiek uitgevoerd moeten worden door de verzorger is goede uitleg en begeleiding van de verzorgers noodzakelijk om de bereidheid te krijgen om de aanpassingen door te voeren. Houd er daarbij ook rekening mee dat katten hele goede spiegels van de verzorgers kunnen zijn.

Bronvermelding

- [1] Lesstof Groenhorst College Barneveld (Diermanagement & Dierzorg)
- [2] Lesstof Silverlinde (Veterinair natuurgeneeskundig Therapeut)
- [3] Lesstof Alona (Practitioner Acupressuur Paard)
- [4] Vicky Halls (Kattengeheimen, wat de kat u vertelt, Wat de kat van u denkt, wat de kat van u vindt, de kat)
- [5] Nicky Gootjes (Begrijp ik mijn kat)
- [6] N. Endenburg (Over dieren, Help mijn kat doet “het” naast de bak!)
- [7] S. Jäger (Katten natuurlijk genezen)
- [8] S. Ball & J. Howard (Katten psychisch helen)
- [9] M. Coates (Je huisdier genezen met helende energie)
- [10] B. Fogle (Kattenvraagbaak)

Tamara Schiedon heeft de Veterinair Natuurgeneeskundige praktijk Laretta.

In die praktijk heeft ze haar kennis en ervaring als dierenartsassistente geïntegreerd. Mede daardoor kan ze haar medische kennis toepassen om een goed holistisch behandeladvies te geven aan verzorgers. De samenwerking met dierenartsen is voor haar een waardevolle aanvulling op het natuurlijke behandeladvies om de gezondheid van de dieren te verbeteren. Haar website is www.laretta.nl.